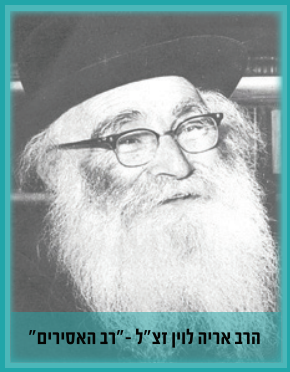
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 290

י"ג שבט תשפ"ג

פרשת בשלח - שבת שירה

דרך חיים

עם ישראל רואים את מצרים רודפים אחריהם ואת הים פרוש לפני וזועקים אל משה, אשר פונה אל הקב"ה. הפסוק אומר "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (שמות יד טו). והעניין מתמיה, וכי מה שאלו הקב"ה "מה תצעק אלי", הלא מה עוד יש לעשות במצב שכזה אם לא להתפלל להינצל מצרה זו בה היו נתונים?

מבאר האור החיים הקדוש כי באותה שעה היו ישראל תחת קטרוג, שמידת הדין לא ראתה מה לו לקב"ה להבחין בין ישראל למצרים, שכאלו כן אלו עובדי עבודה זרה (שמות רבה כא). עם ישראל היו בקרב המצרים כעובר במעי אימו, כה הזדהינו עם תרבותם עד שכמעט ולא ניתן היה להבחין. ועתה הפריד הקב"ה את ישראל ממצרים בלא הצדקה, והיה מקום למידת הדין לקטרג. כדי להכריע את מידת הדין במידת הרחמים יש להרבות במצוות ומעשים טובים, וזה מה שאמר הקב"ה למשה - אל תצעק אלי, כי אין ההצלה תלויה אלא בהוספת מעשים טובים שלכם. "דבר אל בני ישראל ויסעו", יוסיפו ישראל אמונה ובטחון, ובזה תוגבר מידת הרחמים כנגד מידת הדין.

כותב ה'שומר אמונים' (מאמר 'השגחה פרטית') בשם הבעל שם טוב שאם האדם נמצא בצרה חלילה הסגולה הטובה ביותר היא חיזוק הבטחון בה' אלקינו, ובזה ישראל נושע בה' - במידת הרחמים תשועת עולמים אין להתפלל על הצרות באותה עת, כי אם להוסיף אמונה ובטחון ברחמיו, והוספה זו עצמה מגבירה את מידת הרחמים. ועל זה צריך האדם להתפלל, שיזכה לחזק עצמו בבטחון ואמונה, ולא שיושיעו ה' מן הצרה. כי על מנת להושיעו מן הצרה יש מקום לדקדק אם ראוי הוא להיוושע ממנה על פי מעשיו, מה שאין כן בעניין הבטחון ש"הבוטח בה' חסד יסובבנו" ואפילו אם חלילה נוהג הוא כרשע. זהו טעם מה שאמר ה' אל משה, שאין זה זמן תפילה כי אם זמן של אמונה ובטחון.

המגיד מדובנא (ספר המידות, שער הבטחון) כותב שעצם האמונה שדבר מה יכול לפעול בו או להזיקו עד שהוא ירא ממנו סיבה שיקרה אותו הדבר ממנו ירא הוא. שנאמר "כי פחד פחדתי ויאתיני ואשר יגרתי בא לי" (איוב ג כה). לעומת זאת "בשובה ונחת תושעון בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם" (ישעיהו ל טו), מה שמביא את הישועה הוא הבטחון. לכן ציווה ה' כי בשעת מלחמה יכריזו "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו" (דברים כ ח), כי המורא והפחד הוא סיבת הפסד המלחמה, ותחילת התבוסה הוא הפחד. לעומת שורש הישועה שהוא הבטחון השלם והאמונה הברה בישועתו יתברך.

המדרש (שוחר טוב תהלים כה) אומר: ""אלקי בך בטחתי אל אבושה". מעשה באכסנאי שבא לעיר המלך ולן בחוץ, מצאוהו שומרי המלך והתחילו

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

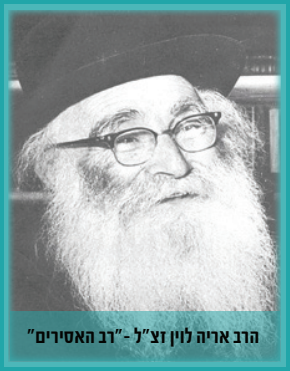

דרך חיים

להכות אותו, אמר להם אל תכוני שמבני בית המלך אני, המתינו עד אור הבוקר והוליכוהו לפני המלך, אמר לו המלך מכיר אתה אותי? אמר לו לאו. והאיך אתה בן ביתי? אמר לו איני מבני ביתך אלא בטחתי בחסדך. אמר לו המלך הואיל ובי בטח הניחו לו, כך אמר דוד: "אלקי בך בטחתי אל אבושה", ובשביל כך - "אל יעלצו אויבי לי"". עצם הבטחון הוא הסיבה לזכות לקבל את הישועה.

שבת שלום!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** office@ish-tsadik.org.il | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

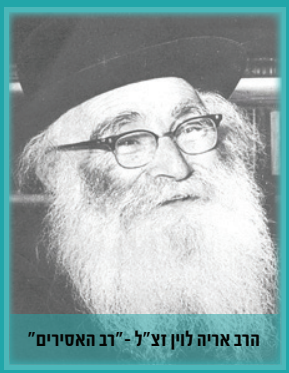
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

הגמרא (ב"ב טז.) אומרת כי פנינה אשת אלקנה לשם שמיים התכוונה כשציערה את חנה צרתה. שאל ר' אריה, אם כן יש להבין מדוע נענשה פנינה לאבד את כל ילדיה כנגד כל ילד שילדה חנה, והרי לשם שמים נתכוונה? הסביר ר' אריה כי דרכי התורה דרכי נעם הן, ואין לעשות אפילו מצוה על ידי הנהגה שאינה טובה.

בכך הטעים ר' אריה את לשון הפסוק בפרשת משפטים: "כל אלמנה ויתום לא תענון, אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלי שמוע אשמע צעקתו" (שמות כב כב-כג). לכאורה הלשון "כי אם צעק יצעק" קשה, מהו "כי אם"? אמר ר' אריה כי הפירוש הוא שאפילו אם אתה מענה את היתום מתוך כוונה טובה וטהורה, כדי שיצעק ויתפלל לבורא עולם, ולא מחמת חוסר התחשבות וכדומה, בכל זאת הקב"ה אומר: "שמע אשמע צעקתו".

(דרך אבות עמוד רנ)

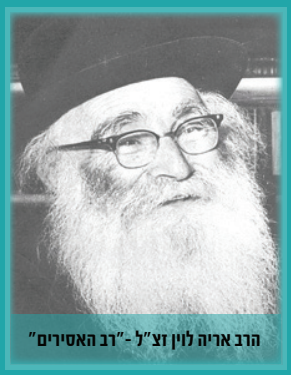
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

קריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' צריכה להיות בנחת לא במהירות כדי לצאת ידי חובה ולהיפטר כבר מהקריאה, וכפי שכותבים בעל השל"ה הקדוש (מסכת שבת) ובעל סדר היום ועוד. נציין שמרן החת"ס הוציא קונטרס מיוחד מהחידושים שהוא חידש כשהוא קרא שניים מקרא ואחד תרגום.

והוא כותב (חולין כח:) שע"י שניים מקרא ואחד תרגום מבטלין קליפת נוגה שנדבקה בתורה בשעת שבירת הלוחות (וכ"כ במגלה עמוקות). ובעל הכה"ח כותב בשם המקובלים שע"י הקריאה זוכים לתוספת נשמה יתירה ונקרא 'אדם'- "ויקרא האדם שמו"ת" (ראשי תבות - שניים מקרא ואחד תרגום).

והיו שקראו את הקריאה בטלית ותפילין מיד אחרי תפילת שחרית (אור צדיקים סי' כח', סידור רבי שבתי וכה"ח), כפי שהיה נוהג החכם צבי (יעב"ץ בסידורו). והיו שקראו דווקא עם תפילין של ר"ת (מנהגי חת"ס). ומעבר לזה חסידים ואנשי מעשה היו קוראים את הקריאה מתוך ספר תורה כשר, כמו שהביא מרן המ"ב. אבל רק אם יש לו ספר תורה בתוך הבית, ספר תורה ששייך לו, הדבר אפשרי, אבל להוציא ספר תורה מארון הקודש עבור כך הדבר אסור, כפי שכתב החיד"א (מחז"ב) בשם הרדב"ז. ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול, וגם מי שמופלג בחסידות ודקדוק מצוות ויש לו ספר תורה צריך שיידע טעמים וכדומה, כי כותבים מרן המשנה ברורה והכף החיים שללא ידיעת טעמי המקרא צריך לקרוא מתוך החומש בלבד.

הדרך הראויה לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום היא תחילה לומר את הפסוק "ואתם הדבקים וכו'", ואומרים פעמיים את הפסוק ואח"כ את התרגום. כך נהג האריז"ל (שער הכוונות), וכן פסק המג"א, וכך היה נוהג מרן החץ חיים (עפ"י עדות בעל שבט הלוי). אולם מנהג הגר"א (הובא במ"ב) והשל"ה לקרוא פרשה פרשה, הוי אומר פרשה פתוחה או סתומה, ולחזור עליה שוב ואז לקרוא את תרגומה. והשל"ה כותב שיש שנוהגים לקרוא את כל הפרשה מתחילתה ועד סופה פעמיים ואח"כ תרגום, וכך היה נוהג מרן הסטייפלר זי"ע.

וכדאי להקפיד לא לדבר כלל באמצע שניים מקרא ואחד תרגום, שכן הכף החיים כותב שע"י זה הוא מערב קליפה במלאך שנוצר ע"י הקריאה. ובאמצע פרק בוודאי שאסור להפסיק, ועונשו שמאכילים אותו חלילה גחלי רתמים (מ"ב).

כתב מרן השו"ע שאפשר לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום תוך כדי קריאת התורה כי הוא עסוק בעניין הקריאה, אפילו שהוא לא קורא מילה במילה עם הבעל קורא. רק שהביאור הלכה מסייג זאת כשיש עשרה שמקשיבים לחזן חוץ ממנו, והמגן אברהם מתיר להתנהל כך אפילו כשיש מנין מצומצם ביחד איתו. והדרך הנכונה זה לקרוא פעם אחת את הפרשה לפני קריאת התורה ובשעת קריאת התורה לקרוא בשקט מילה במילה עם הבעל קורא, ובין גברא לגברא לקרוא את התרגום. כשלפי הגר"א אסור לעשות זאת, כי לדעתו הגדולה בשעה שהבעל קורא קורא צריך להיות בשקט ולהקשיב לכל מילה. אך כאמור יש למיקל על מה לסמוך אפילו לעשות זאת לכתחילה.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

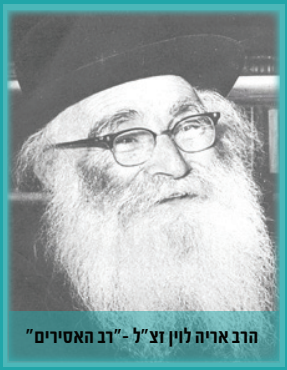

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | בעל שנוסע עם יולדת לבית החולים, מה מותר להם לקחת ומה קורה אם באמצע הדרך הצירים נרגעו?

תשובה | יולדת נחשבת לחולה שיש בו סכנה ומחללין שבת עבורה. עם זאת, יש למעט במלאכות דאורייתא, ובתנאי שאם יעשן בשינוי או בהפחתת המלאכות דאורייתא לא תתעכב הנסיעה וההגעה כלל. לגבי טלטול, במקום שאין עירוב כל מה שנצרך לצורך היולדת, כתרופות ומסמכים וחפצים אישיים - מותרים בטלטול, וגם דברים שאינם הכרחיים אלא שיגרמו לה לישוב הדעת מותר לקחת. אבל אם אין עירוב עד הרכב יש לקחתם בשינוי. אולם חפצי מוקצה ממש, כמכשיר הטלפון הנייד, כסף וכדומה, מותר להכניס בשינוי לתיק שיש בו עוד דברים שאינם מוקצים וכך לקחתם כלאחר יד. וראוי להכין את הכל בתיק כבר מערב שבת קודש. ואף אם נרגעו הצירים בדרך ניתן להמשיך בנסיעה לבית החולים משום שיש כאן עדיין ספק פיקוח נפש.

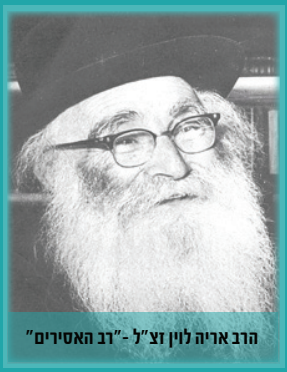
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

יוצאים ממצרים בתוך הים

פרעה מלך מצרים שולח את בני ישראל והם סוף סוף יוצאים למסע במדבר לארץ כנען. ה' לוקח אותם בדרך הארוכה כי הם עדיין חושבים כמו עבדים וכדי שלא יצטרכו להילחם באויבים בדרך ה' שומר שהדרך שיעברו בה תהיה ללא מלחמות.

משה לוקח את עצמות יוסף איתם, כפי שהבטיחו לו אחיו, כדי שיקבר בכנען.

ה' דואג שעמוד ענן ועמוד האש ילוו את בני ישראל במסע במדבר ומבקש שיחנו במדבר על חוף ים סוף, כדי לנוח מיציאת מצרים המהירה. באותו זמן בדיוק פרעה משנה את דעתו ורוצה חזרה את העבדים שלו. הוא שוכח את כל מה שעשה ה' במצרים ועם הצבא שלו הוא יוצא להחזיר את העבדים שלו, את בני ישראל.

המצרים רודפים אחריהם ומתקרבים לבני ישראל שאין לו לאן לברוח כי ים סוף מצד אחד והמצרים לקראתם בצד השני. עם ישראל נבהלים, ומתפללים לה' וצועקים למשה: "יצאנו ממצרים כדי למות במדבר? היה עדיף להמשיך לעבוד במצרים!!". משה מרגיע אותם שלא יפחדו, ה' שומר עליהם.

עמוד הענן עומד בין בני ישראל למצרים ושומר.

רוח חזקה נושבת, הים נבקע לשניים ובני ישראל הולכים בתוך הים ביבשה והמים עומדים כמו חומה מימין ומשמאל. המצרים רודפים אחריהם והמים חוזרים ומכסים את המצרים וכל הצבא שלהם ואף אחד מהם לא ניצל. בני ישראל רואים את הנס ומתחילים לשיר עם משה את שירת הים, מרים מנגנת והנשים יוצאות בריקודים.

בני ישראל ממשיכים ללכת במדבר עייפים ומותשים ואחרי שלא מוצאים שלושה ימים מים לשתות, הם מגיעים למקור מים מרים מאוד שאי אפשר לשתות. משה מתפלל לה' שממתיק להם את המים ובני ישראל שותים אבל מתלוננים כי אוכל אין להם והם רעבים מאוד. משה מתפלל לה' ובכל יום יורד מן מהשמים.

כמה ניסים...

המשך בעמוד הבא

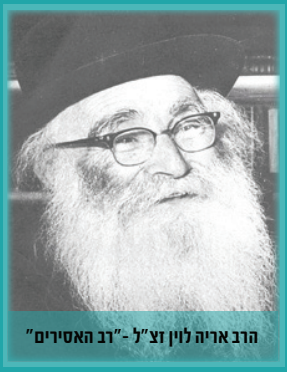

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שאלות על הפרשה

- באיזו מילה מתחילה הפרשה?
- למה היה דומה המן?
- מי היה הבן של מרים?
- מה כיסה את המן?
- באיזה צבע היה המן?
- את מי שלח משה להילחם בעמלק?
- איזה עוד שם היה למן?
- מה משה לקח איתו כשיצאו ממצרים?
- כמו מה היה טעם המן?
- באיזה כלי נגינה ניגנה מרים?
- מי הנחה את בני ישראל במדבר ביום ובלילה?
- איפה מזכירים כל יום את שירת הים?

אברהם ובניהו הרוש מאשדוד, איזה מרגש לקבל את התשובות שלכם.

זכיתם!

מתנה מיוחדת תישלח אליכם בדואר.

יהי רצון שתמשיכו להאיר את העולם בתורה ומעשים טובים

ולדים יקרים,

גם אתם יכולים לשלוח תשובות לכתובת המייל: kids@ish-tsadik.org.il

כמים חיים לילדים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

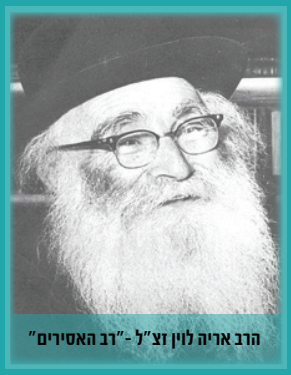

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

סיפור לאורו של ר' אריה

מספר ר' חיים יעקב, בנו של ר' אריה לוין, כי עד גיל בר מצוה הרגיש כמו בן יחיד אצל אבא שלו ולכל מקום הלך עם אביו.

בזמנים שהיה לצידו, זכה ללמוד דרך אותה התמימות של ר' אריה לאהוב כל אדם שקשה לו וסובל ולעזור כמה שיותר.

ר' חיים יעקב זכה גם להקדים לתפילה עם הנץ החמה של ר' אריה, אביו, לשמוע סיפורים מרגשים בדרך שלהם יחד, ללכת עם ר' אריה לפגישות מיוחדות עם רבנים וגם עם אסירים יהודיים. זה בטח דבר שלא ישכח לעולם.

ר' חיים יעקב ראה יום אחד שני אנשים שהגיעו לתפילת ראש השנה בבית התפילה של אביו בשכונת משכנות. במקום כיפה הם שמו ממחטות על הראש ועמדו מהצד. ר' אריה ניגש אליהם, נתן להם יד בחמימות והזמין אותם לבית שלו. בדרך הביתה, אדם זר ביקש "רק להודות" לאביו ואמר כי בזכות ההיכרות איתו, עם ר' אריה, בבית הכנסת, הוא התקרב לשמירת היהדות והתחיל לשמור תורה ומצוות. איזו זכות לגדול בבית כזה, לצד ר' אריה.

שבת שלום!